



РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ
РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД
Милоша Обилића 39 Бања Лука, Тел/факс: 051/430-110, 430-100; e-mail: pedagoski.zavod@rpz-rs.org

Датум: 02. 09. 2021. године

ИНСПЕКТОР-ПРОСВЈЕТНИ
САВЈЕТНИК ЗА:
ИМЕ И ПРЕЗИМЕ:

РАЗРЕДНУ НАСТАВУ
ГОРДАНА ПОПАДИЋ

ИЗВЈЕШТАЈ И АНАЛИЗА
ОБУКА ЗА НАСТАВНИКЕ ПРВОГ И ПЕТОГ РАЗРЕДА
ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
-август 2021. године-

Увод

Стручно усавршавање наставника разредне наставе у виду једнодневних обука реализовано је у складу са Акционим планом реформских процеса у основном васпитању и образовању, Програмом рада инспектора-просвјетног савјетника и Програмом рада Републичког педагошког завода. Обуке су одржане током 9 радних дана, од 16. до 27. августа 2021. године за 15 група наставника разредне наставе (5 група наставника првог разреда и 10 група наставника петог разреда) из 35 основних школа Регије Добој и 40 основних школа Регије Бања Лука и Регије Приједор.

Реализација обука одвијала се у сљедећим мјестима: Добој (2 дана), Дервента (1 дан), Модрича (1 дан), Теслић (1 дан), Бања Лука (2 дана) и Приједор (2 дана). Циљне групе обука били су наставници разредне наставе који, школске 2021/2022.године ће реализовати наставу у **одјељењима првог разреда и одјељењима петог разреда**. У реализацији дијела обука за наставнике петог разреда, осим инспектора-просвјетног савјетника учествовао је и један члан Стручног тима за развој наставних програма за 4. и 5. разред (Радмила Дакић).

На основу података, о броју одјељења и наставника у школској 2020/21.години, креиран је план (број група и наставника) за једнодневне обуке. Планирани број наставника обухвата наставнике који ће изводити наставу у одјељењима 1. разреда (132) и 5.разреда (245), рачунајући и могући број наставника комбинованих одјељења. Треба напоменути да је број присутних наставника на обукама био условљен, између осталог, сљедећим: незавршене конкурсне процедуре за попуну радних мјеста, боловања наставника (јавили да ће бити одсутни), а у неким школама имамо и мањи број одјељења првог разреда од планираног броја. **Одзив наставника** на овогодишњим обукама, као и претходних година на савјетовањима, био је изузетно добар. Од укупно планираног броја наставника првог и петог разреда, њих 377 наставника, обукама је **присуствовало 346 или 91,77 % наставника првог и петог разреда**.

Од укупно **планираног броја** наставника (132), обукама је, према евиденцији о присуству, **присуствовало 114 или 86,36 % наставника првог разреда**. Преглед броја и проценат присутних наставника првог разреда у појединим групама дат је у табели 1.

Табела 1 - Подаци о броју присутних наставника ПРВОГ разреда

Р. Б.	Школа-домаћин савјетовања	Школе-учеснице савјетовања	Број наставника		
			Планирано	Присутно	%
1.	ЈУ ОШ „Вук Стефановић Караџић“ Добој	5 школа са подручја града Добоја и општина: Станари и Петрово	22	22	100 %
2.	ЈУ ОШ „19.април“ Дервента	6 школа са подручја општина: Дервента и Брод	30	21	70 %
3.	ЈУ ОШ „Свети Сава“ Добој	7 школа са подручја града Добоја	22	23	104 %
4.	ЈУ ОШ „Сутјеска“ Модрича	9 школа са подручја општина: Модрича, Вукосавље, Шамац, Доњи Жабар и Пелагићево	29	26	89,65 %
5.	ЈУ ОШ „Вук Караџић“ Теслић	8 школа са подручја општине Теслић	29	22	75,56 %
35 основних школа Регије Добој			132	114	86,36 %

Најбољи одзив наставника првог разреда био је из основних школа са подручја града Добоја, општина Петрово и Станари, а нешто слабији одзив наставника био је из школа са подручја општина Дервента и Брод (70% наставника).

Обука за наставнике **првог разреда**, ове године, реализована је према раније усаглашеном (од стране инспектора-просвјетних савјетника који су реализовали обуке) и утврђеном **дневном реду**:

- Иновирани Наставни план и програм за ПРВИ разред,
- Планирање, програмирање и припремање уз ефикасну примјену савремених модела наставног рада и игре у раду са шестогодишњацима,
- Исходи усмјерени на упознавање основних дигиталних знања и вјештина,
- Спорт у настави физичког и здравственог васпитања и петнаестоминутно вјежбање.

Од укупно **планираног броја** наставника (**245**), обукама је, према евиденцији о присуству, **присуствовало 232 или 94,69 % наставника петог разреда**. Преглед броја и проценат присутних наставника петог разреда у појединим групама дат је у табели 2.

Табела 2 - Подаци о броју присутних наставника ПЕТОГ разреда

Р. Б.	Школа-домаћин савјетовања	Школе-учеснице савјетовања	Број наставника		
			Планирано	Присутно	%
1.	ЈУ ОШ „Вук Стефановић Караџић“ Добој	6 школа са подручја града Добоја и општина: Станари и Петрово	18	28	150 %
2.	ЈУ ОШ „19.април“ Дервента	6 школа са подручја општина: Дервента и Брод	25	24	96%
3.	ЈУ ОШ „Свети Сава“ Добој	7 школа са подручја града Добоја	19	19	100 %
4.	ЈУ ОШ „Сутјеска“ Модрича	9 школа са подручја општина: Модрича, Вукосавље, Шамац, Доњи Жабар и Пелагићево	22	25	113 %
5.	ЈУ ОШ „Вук Караџић“ Теслић	8 школа са подручја општине Теслић	24	24	100 %
6.	ЈУ ОШ „Доситеј Обрадовић“ Бања Лука	8 школа са подручја Регије Бања Лука	27	20	74,07 %
7.	ЈУ ОШ „Петар П. Његош“ Бања Лука	9 школа са подручја Регије Бања Лука и Регије Приједор	30	30	100 %
8.	ЈУ ОШ „Алекса Шантић“ Бања Лука	8 школа са подручја Регије Бања Лука	28	17	60,71 %
9.	ЈУ ОШ „Петар Кочић“ Приједор	6 школа са подручја Регије Приједор	24	22	91,66 %
10.	ЈУ ОШ „Петар Кочић“ Приједор	8 школа са подручја Регије Приједор	23	23	100 %
75 основних школа са подручја Регије Добој, Регије Бања Лука и Регије Приједор			245	232	94,69 %

Најбољи одзив наставника петог разреда био је из основних школа са подручја града Добоја, те општина: Петрово, Станари, Модрича, Шамац, Вукосавље, Доњи Жабар, Пелагићево, Теслић, дијела Регије Бања Лука и Приједор, а нешто слабији одзив наставника био је из школа са подручја општина: Мркоњић Град, Рибник и Шипово (60,71% наставника).

Обука за наставнике **петог разреда**, ове године, реализована је према раније утврђеном и усаглашеном (од стране инспектора-просвјетних савјетника који су реализовали обуке) **дневном реду**:

- Иновирани Наставни план и програм за ПЕТИ разред,
- Планирање наставе и учења, те дидактичко-методички модели рада у настави: природе и друштва, физичког и здравственог васпитања и васпитног рада у одјељењској заједници,
- Специфичности организације и реализације факултативне наставе у основној школи.

Циљ и задаци обука:

- Упознавање наставника првог и петог разреда о иновираним наставним програмима у првом и петом разреду, а који ће бити у примјени од школске 2021/22.године, са циљем њихове ефикасније примјене.
- Развијање компетенција и оснаживање наставника за примјену иновираних наставних програма (област планирања и програмирања, те припремања за реализацију програмских садржаја уз примјену различитих облика, метода и стратегија рада током наставног дана/часова).
- Информисање наставника о приручницима за наставнике разредне наставе, као посебном виду подршке у организацији и остваривању програма прве тријаде, програма од националног интереса, креирања стимулативног окружења и реализацији петнаестоминутног вјежбања у првој тријади.
- Информисање наставника о програмима факултативне наставе за ученике друге тријаде, неким специфичностима и организацијом овог облика наставе.

Преглед планираних садржаја рада током обука обухватио је: представљање програма обуке, представљање/информације о иновираним наставним програмима (презентација за први и презентација за пети разред), радионицу о планирању и припремању васпитно-образовног рада у оквиру наставног дана у првом разреду, те наставних предмета у петом разреду (природа и друштво, физичко и здравствено васпитање, васпитни рад у одјељењској заједници), евалуацију обуке и подјелу сертификата.

РЕАЛИЗАЦИЈА ОБУКА

Начин рада током обука, за наставнике првог и петог разреда, био је организован у виду директног обраћања инспектора-просвјетног савјетника, усменог излагања и видео презентација, интерактивне комуникације на релацији наставник-просвјетни савјетник, наставник-наставник, те у виду практичних вјежби у оквиру радионичког начина рада. У уводном дијелу обуке наставници су добили информације о реализацији програма обуке, као и о начину рада током саме обуке.

Први дио обуке обухватио је основне информације о реформским процесима у разредној настави (од 1. до 5. разреда), а у складу са Акционим планом реформских процеса у основном васпитању и образовању. Представљене су кључне мјере и активности из Акционог плана, а које се односе на доношење новог наставног плана за основну школу, развој наставних програма, промјене у организацији рада у првој и другој тријади.

Стручна тема „Иновирани наставни план и програм за основну школу“ реализована је у виду презентације инспектора-просвјетног савјетника о иновираним програмима за први и пети разред, током које је наглашено шта је то измијењено, допуњено или редефинисано у односу на претходни наставни програм у првом и петом разреду. Истакнуто је да иновирани наставни програми су усмјерени на исходе учења, што значи да су исходи учења оно од чега полазимо у процесу планирања и програмирања васпитно-образовног рада, али да је неопходно водити рачуна и о интересовањима, потребама, могућностима и способностима ученика, те специфичностима одјељења у којем се реализује настава. Наставницима је наглашена слобода и могућност наставника да може вршити прерасподјелу фонда сати/часова за реализацију одређених садржаја, као и могућност избора и других садржаја (осим садржаја понуђених у наставним програмима) помоћу којих ученици треба да остваре исходе учења.

Други дио обуке реализован је у виду радионице уз активно учешће наставника. Циљ радионице (за наставнике првог и наставнике петог разреда) односио се на унапређивање компетенција наставника разредне наставе за планирање и припремање реализације васпитно-образовног рада. Наставници првог разреда су имали задатак да осмисле скицу припреме за наставни дан у оквиру којег би примијенили неку од активних метода или стратегија учења. Осим наведеног задатка имали су могућност избора још једног задатка, те су могли да изаберу и ураде приједлог дијела глобалног плана за бар два предметна подручја, гдје би приказали

могућу интеграцију наставних тема унутар предметног подручја или између два предметна подручја. Наставници петог разреда су такође имали могућност избора, припрема наставног часа/часова по неком од савремених модела наставе или израда дијела глобалног плана за наставне предмете-природа и друштво, физичко и здравствено васпитање и ВРОЗ. Материјал за рад током радионице, био је у виду штампане верзије иновираног наставног програма за први разред, Приручника за остваривање програм у првом разреду, те иновираних програма за пети разред (ПиД, ФиЗВ, ВРОЗ). Након рада у малим групама, услиједио је извјештај група о резултатима рада група, те размјена мишљења о питањима која су се наметнула.

Завршни дио обуке посвећен је питањима учесника о ономе што им је можда остало недовољно јасно или потпуно новим питањима из области васпитно-образовног рада. Питања која су наставници најчешће постављали током, или у завршном, дијелу обуке односила су се на иновирание наставне програме, начин реализације истих, као и доступност иновираних наставних програма тј. када ће бити доступни наставницима ради планирања и припремања. Једно од питања се односило и на употребу уџбеника за предмет природа и друштво у 5. разреду, а у двије групе било је и питање о тзв. *националној групи предмета* тј. који програм користити за 5.разред (што није у надлежности Републичког педагошког завода, јер Министарство просвјете и културе Републике Српске даје сагласности за примјену програма тзв. *националне групе предмета*). Нека од питања су се односила на планирање и програмирање наставног рада у комбинованим одјељењима, а посебно комбинованом одјељењу гдје су укључени ученици првог разреда.

Приликом евалуације обуке наставници су имали могућност да предложе неку од тема за будуће обуке/семинаре/савјетовања. Наставници првог разреда предложили су сљедеће теме, као теме за наредне обуке/савјетовања:

- Опремљеност учионица са дигиталним садржајима,
- Дигитални свијет,
- Реализација садржаја за вријеме онлајн наставе,
- Утицај дигиталног свијета на развој дјетета у првој тријади.

Наставници првог и петог разреда, поново су истакли потребу за чешћим организовањем неких од видова стручног усавршавања, а наставници петог разреда су предложили сљедеће теме, као теме за неке будуће обуке/савјетовања:

- Дигитални уџбеници,
- Настава ликовне културе, музичке културе и физичког и здравственог васпитања (реализација),
- Тематско планирање,
- Интегрисана настава у пракси,
- Факултативна настава,
- Мјесечно планирање и дневне припреме,
- Усклађеност НПП-а са стварним стањем на терену тј. са пратећим материјално-техничким условима,
- Организација рада у комбинованом одјељењу,
- Положај учитеља у савременом наставном процесу,
- Административни сегмент рада у разредној настави.

ЕВАЛУАЦИЈА ОБУКА

У завршном дијелу обука учесници су извршили процјену појединих сегмената рада током обуке. Упитник за евалуацију је конструисан из дијела који се односи на: Стручну тему, комуникација током обуке, организација (трајање) обуке, процјена улоге самих учесника током обуке, као и процјена колико је обука утицала на спремност/жељу учесника да убудуће учествују на оваквим видовима стручног усавршавања. У Евалуационом листу, учесници су користили сљедећу скалу за оцјењивање: А-одлично, Б-добро, В-задовољавајуће и Г-лоше.

1. Стручна тема

Садржај стручне теме „Иновирани наставни план и програм за основну школу“-актуелност, 94 или 82,45 % **наставника првог разреда** је оцијенило као потпуно задовољавајуће тј. оцјеном „одлично“, 18 или 15,79% учесника је дало оцјену „добро“, док су 2 или 1,75% наставника рекли да је актуелност стручене теме „задовољавајућа“.

Начин реализације стручне теме од стране 105 или 92,10% наставника првог разреда је оцијењен као „одлично“, а 9 или 7,89% наставника за начин реализације је дало оцјену „добро“.

Стручну тему са аспекта могућности примјене у пракси 66 или 57,89% наставника првог разреда процјењује као потпуно задовољавајућом, тј. дало је оцјену „одлично“. За овај сегмент стручне теме, 38 или 33,33 % учесника дало је оцјену „добро“, док је 10 или 8,77% наставника дало оцјену „задовољавајуће“. Уз оцјену овог сегмента обуке учесници тј. наставници првог разреда су могли да образложе своју оцјену, што су и учинили у виду сљедећих констатација: „Садржаји су актуелни, презентовано јасно... Јасно и прецизно дефинисани садржаји... Садржаји и исходи су повезани и наглашени... Због тренутне епидемиолошке ситуације и због неповољних технолошких услова у нашим школама не може се потпуно примијенити... садржаји су примјењиви у пракси уз учешће наставника...Недовољно времена за преглед НПП-а...“

Садржај стручне теме „Иновирани наставни план и програм за основну школу“-актуелност, 174 или 75,98 % **наставника петог разреда** је оцијенило као потпуно задовољавајуће тј. оцјеном „одлично“, док је 55 или 24,02% учесника дало оцјену „добро“. Три или 1,31% наставника петог разреда није дало своје мишљење на ову тврдњу.

Начин реализације стручне теме од стране 210 или 90,51% наставника петог разреда је оцијењен као „одлично“, а 22 или 9,48% наставника за начин реализације је дало оцјену „добро“.

Стручну тему са аспекта могућности примјене у пракси 115 или 49,56% наставника петог разреда процјењује као потпуно задовољавајућом, тј. дало је оцјену „одлично“. За овај сегмент стручне теме, 102 или 43,96 % учесника дало је оцјену „добро“, док је 11 или 4,74% наставника дало оцјену „задовољавајуће“. Четири или 1,72% наставника овај сегмент је оцијенило као „лоше“. Уз оцјену овог сегмента обуке учесници тј. наставници петог разреда су могли да образложе своју оцјену, што су и учинили у виду сљедећих констатација: „Данашња обука је била одлична, добро је осмишљена и едукативна за наставнике петог разреда... поучно, интересантно...јасне и конструктивне инструкције, јасна објашњења...тема је актуелна, веома добро припремљена и реализована...садржај је примјенљив...добро објашњено... конкретни примјери...упознали смо се са свим новинама у разредној настави...Ова тема је опширна и захтијева много дубљу и опширнију разраду...садржаји теме су примјенљиви у пракси...атмосфера и предавачи веома пријатни...недовољно времена за упознавање са свим садржајима...тешко реализовање НПП из Пид у пракси без учбеника...“

2. Организација, општи утисак и оцјена обука

Комуникација учесника обука и инспектора-просвјетног савјетника оцјеном „одлично“ оцијењена је од стране 109 или 95,61% **наставника првог разреда**, док је 5 или 4,38% учесника обуке дало оцјену „добро“ за овај сегмент.

Образложење оцјена за комуникацију савјетника и наставника, наставници првог разреда су исказали сљедећом констатацијом: „Инспектор је веома комуникативан и спреман за сва питања...све похвале...“.

Наставници петог разреда, њих 232 или 100%, за сегмент комуникације инспектора-просвјетног савјетника и учесника обуке дали су оцјену „одлично“.

Образложење оцјена за комуникацију савјетника и наставника, наставници петог разреда су исказали сљедећим констатацијама: „Комуникација је на одличном нивоу, као и увијек...“

добили смо све потребне информације...комуникација је на високом нивоу...на завидном нивоу...БРАВО!...Савјетник је детаљно одговарао на питања учесника...“

Трајање обуке је оцијењено као „одлично“ од стране 92 или 80,70% **наставника првог разреда**, док је 18 или 15,79% наставника за овај сегмент дало оцјену „добро“. За 4 или 3,51% учесника трајање савјетовања (дужина) је „задовољавајуће“. Иначе за обуку и реализацију садржаја који су планирани утрошено је по 3 сата за сваку групу, са паузом од по 10 минута.

Трајање обуке је оцијењено као „одлично“ од стране 159 или 69,43% **наставника петог разреда**, док је 70 или 30,57 % наставника за овај сегмент дало оцјену „добро“. Три или 1,31 % наставника није дало одговор на ову тврдњу. Обука за наставнике петог разреда и реализација садржаја који су планирани трајала је по 3 сата за сваку групу, са паузом од по 10/15 минута.

Организација, општи утисак и оцјена обуке, од стране 100 или **87,72 % наставника првог разреда** и 211 или **90,95 % наставника петог разреда**, оцијењена је као „одлично“, док је 10 или 8,77% наставника првог и 21 или 9,05 % наставника петог разреда дало оцјену „добро“. Коментари учесника тј. наставника првог и петог разреда за ова два сегмента су били типа: „Дужина трајања обуке је оптимална ...нема наставног плана и програма...организација је ок, али би требало трајати дуже...Обука је трајала довољно дуго да се сви садржаји презентују... Организација и општи утисак за 5...Обука је добра, може трајати и краће...то је оптимално вријеме...Обука је реализована у довољно времена и веома је корисна за наше планирање...Организација је за сваку похвалу...“.

Своју улогу током савјетовања, као „активну“ оцијенило је 114 или 100% наставника првог разреда и 227 или 97,84 % наставника петог разреда, само је 5 или 2,15% наставника петог разреда рекло да је било заинтересовано за активно учешће, али да нису имали могућност учествовања.

3. Процјена утицаја обуке на спремност/жељу учесника да убудуће учествују на сличним обукама

Да је семинар много утицао на њихову спремност за будућа учествовања на истим или сличним обукама, изјаснило се 105 или **92,10% наставника првог разреда**, док је 9 или 7,89% наставника првог разреда било несигурно по овом питању тј. нису сигурни да је ова обука утицала на њихову спремност за учешћем на сличним обукама.

Несигурност, по питању утицаја ове обуке на спремност за учешћем на сличним обукама, је исказало 19 или 8,19 % наставника петог разреда, док је 213 или **91,81 % наставника петог разреда** процијенило да је ова обука утицала на њихову спремност/жељу да и убудуће учествују на оваквим или сличним обукама.

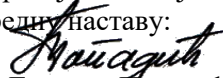
Закључци

На основу реализације и запажања инспектора-просвјетног савјетника о реализованим активностима и садржајима током обука, постављених циљева овог облика стручног усавршавања, те коментара наставника првог и петог разреда, могу се извести слjedeћи закључци:

- Стручно усавршавање тј. обуке за наставнике првог и петог разреда из 75 основних школа Регије Добој, дијела Регије Бања Лука и дијела Регије Приједор реализовано је непосредним путем у периоду од 16. до 27. августа 2021.године. Обуке су организоване за 5 група наставника првог и 10 група наставника петог разреда током 9 радних дана и то у слjedeћим мјестима: Добој (2 дана), Дервента (1 дан), Модрича (1 дан), Теслић (1 дан), Бања Лука (2 дана) и Приједор (2 дана).
- Присуство наставника разредне наставе на овогодишњим обукама које је реализовала инспектор-просвјетни савјетник за разредну наставу (Гордана Попадић) је и више него

добар, тј. укупно 346 или 91,77 % наставника од планираног броја је присуствовало обукама. Од планираног броја наставника првог разреда на Регији Добој (132), обукама је, према евиденцији, присуствовало 114 или 86,36% наставника. Наставници петог разреда Регије Добој, дијела Регије Бања Лука и дијела Регије Приједор, њих 232 или 94,69% наставника од планираног броја (245) су присуствовали организованим обукама.

- Информације о реформским процесима у основном васпитању и образовању тј. оне мјере и активности које се односе на разредну наставу су са пажњом пропраћене од стране присутних наставника првог и петог разреда.
- Наставници првог и петог разреда су актуелност стручне теме „Иновирани наставни план и програм за основну школу“ оцијенили углавном као одлично, њих око 82 % наставника првог и 75 % наставника петог разреда, док су начин реализације стручне теме у преко 90 % случајева наставници, и првог и петог разреда, оцијенили као одлично. Своје оцјене, наставници су поткријепили коментарима типа: „Садржаји су актуелни, презентовано јасно...тема је добро припремљена и реализована...садржај је примјенљив... недовољно времена за упознавање са свим садржајима...тешко реализовање НПП из Пид у пракси без уџбеника ...“
- Начин рада током овогодишње обуке (радионички начин рада и рад у мањим групама), наставници првог и петог разреда су оцијенили као ефикаснији и мотивирајући начин дјеловања. Преко 90 % наставника разредне наставе, и наставници првог и петог разреда је процијенило да је ова обука утицала на њихову спремност/жељу да и убудуће учествују на оваквим и сличним обукама.
- Предложене су теме за наредне обуке/савјетовања, али најчешће наставници предлажу да се организују савјетовања на тему рада у комбинованим одјељењима гдје су и ученици првог разреда укључени, а било је приједлога и за теме о интегрисаној настави, тематском планирању и утицају дигиталних садржаја на развој дјецe у првој тријади.
- На основу свега наведеног, може се закључити да су циљеви и задаци овогодишњих обука за наставнике првог и петог разреда на Регији Добој, дијелу Регије Бања Лука и дијелу Регије Приједор, у потпуности остварени.

Инспектор-просвјетни савјетник
за разредну наставу:

Гордана Моподић

Прилог – Фото записи са обука за наставнике петог и првог разреда на Регији Добој и дио Регије Бања Лука, (страна 9. и 10.)

Добој – Обука за наставнике ПЕТОГ разреда



Дервента - Обука за наставнике ПРВОГ разреда



Теслић – Обука за наставнике ПЕТОГ разреда



Бања Лука – Обука за наставнике ПЕТОГ разреда

